

Remissyttrande över SOU 2018:80 Samspel för hälsa

Fysioterapeuterna har anmodats att yttra sig över ett betänkande av utredningen om finansiell samordning mellan hälso- och sjukvård och sjukförsäkring. Fysioterapeuternas remissvar är avgränsat till frågor som kan ha relevans för förbundets verksamhet.

Inledningsvis ska nämnas att Fysioterapeuterna välkomnar förslag vars syfte är att påverka sjukfrånvaron i positiv riktning. Med detta sagt vill förbundet lämna följande synpunkter.

Hur kan kvaliteten i det direkta arbetet med sjukskrivningar stärkas?

I utredningen anges exempel på vad hälso- och sjukvården, i samverkan med bl.a. Försäkringskassan och arbetsgivare, kan göra för att nå de resultat som utredningens förslag om finansiell samordning syftar till. Ett sådant exempel handlar om hur kvaliteten i det direkta arbetet med sjukskrivningar kan stärkas. Utredningen lyfter fram tid, stöd från ledningen, handledning och återkoppling som faktorer som kan bidra till högre kompetens på det aktuella området. Därtill lyfts frågan om vikten av utbildning i försäkringsmedicin för läkare men även andra yrkesgrupper som framöver kommer att ha sjukskrivningsrelaterade arbetsuppgifter, där fysioterapeuter nämns som en särskild grupp. Någon analys av hur utredningen i denna del förhåller sig till aktuella frågor på området, som möjligheten för andra professioner än läkare att utfärda intyg som uppfyller kraven i 27 kap. 25 § socialförsäkringsbalken (SFB), redovisas emellertid inte.

I sammanhanget bör noteras att den bedömning som gjorts av Riksrevisionen avseende den tidigare gällande så kallade rehabgarantin, som också nämns i utredningen, visar på vikten av en korrekt initial bedömning av hjälpsökande i framför allt primärvården. Som framgår av utredningen är det mycket möjligt att omständigheten att hjälpsökande initialt bedömts av fel instans, dvs. inte av en legitimerad psykolog eller psykoterapeut, kan ha bidragit till att rehabgarantin inte nådde högre resultat. Då psykisk ohälsa följs av smärtproblematik och problem i rörelseapparaten som de mest frekvent förekommande orsakerna till sjukskrivning, torde samma synsätt kunna appliceras avseende exempelvis fysioterapeuter. Det rör sig således inte enbart om, såsom utredningen främst tycks fokusera på, fler läkare med rätt försäkringsmedicinsk kompetens utan även om att vidga området för professioner som kan anses behöriga att utfärda ett sjukintyg enligt bl.a. SFB. På så sätt kan relevanta professioner dela på

bördan för sjukskrivningsprocessen samt se till att rätt kompetens finns på rätt plats och därmed förkorta och, i vissa fall, till och med förhindra, sjukskrivningar.

Trots att delar av utredningen snuddar vid frågan om sjukskrivningskompetens för andra professioner än läkare utvecklas inte denna fråga fullt ut. Tvärtom noteras på flera ställen att medlen från den finansiella samordningen skulle kunna användas till att anställa fler AT- och ST-läkare. Enligt Fysioterapeuterna krävs ett holistiskt synsätt på sjukskrivningsprocessen och olika sätt att förhindra eventuella sjukskrivningar. Utredningen är inne på detta i avsnittet om prevention men Fysioterapeuterna upplever att frågan förtjänar större utrymme i debatten och den förevarande utredningen. Utredningen är till viss del läkarcentrerad och budorden ”lindra, bota och trösta” lyfts särskilt fram. Med andra ord finns här ett fokus på redan inträffade sjukdomstillstånd i stället för på hälsa, i bemärkelsen frånvaro av sjukdom och inte lindrig av redan befintliga symptom, samt prevention.

Emellertid ger befintlig lagstiftning på området utrymme till ett förbyggande tänkande, som sträcker sig från arbetsgivarens ansvar för skäligen tillgänglighetsåtgärder i diskrimineringslagen (2008:567) till preventiva insatser enligt arbetsmiljölagstiftningen. Här utgör fysioterapeuter en given profession.

Med primärt fokus på fler försäkringsmedicinskt kompetenta läkare i stället för ökad rekrytering inom alla relevanta vårdprofessioner, riskerar sjukfrånvaron att påverkas i negativ riktning, detta i synnerhet då många verksamheter inom hälso- och sjukvården redan är underbemannade vad fysioterapeuter beträffar. Detta utgör en påfrestning för dem som arbetar, ibland med sjukskrivning som följd. Samtidigt framgår av utredningen att hälso- och sjukvårdssektorn utgör ett av de områden där sjukskrivningstalen är som störst.

Hur pengarna från den finansiella samordningen disponeras

Utredningen väljer att inte bestämma hur landstingen ska disponera pengarna, men påpekar att det är ytterst viktigt att privata vårdgivare involveras i arbetet och att de givetvis även ska få en del av medlen från den finansiella samordningen. Frågan är dock hur detta praktiskt ska hanteras, när det inte finns några rättsregler som säkerställer transparensen i en sådan process.

Nationellt forum för kunskaps- och implementeringsstöd

Fysioterapeuterna välkomnar utredningens förslag på ett nationellt forum för kunskaps- och implementeringsstöd i förhållande till den finansiella samordningen, som på mer formell basis kan bidra till att denna når så goda resultat som möjligt. Det är positivt att utredningen även nämner arbetstagarorganisationer för professioner inom hälso- och sjukvården som naturliga parter inom ramen för en sådan organisation. I första hand nämns dock Sveriges läkarförbund och Svenska Läkaresällskapet. Emellertid är det av stor vikt att även andra vårdprofessioner som blir aktuella i sjukskrivningsprocessen och

som, till viss del, redan ingår i denna process också inbjuds att medverka i organisationen. I annat fall riskerar ett ensidigt fokus på läkare som den enda sjukskrivningsprofessionen att cementeras, något som på olika sätt kan befästa en negativ utveckling inom sjukfrånvaron.

Stefan Jutterdal,
Ordförande Fysioterapeuterna